

EL TEMPS

DIRECCIÓ, ADMINISTRACIÓ, PUBLICITAT I VENDES: Avda. del Baró de Càrcer, 40, 13. 46001 València. Telèfon: (96) 352 48 69. Fax: (96) 352 09 83.

REDACCIÓ DE BARCELONA: Carrer de Casanova, 46, 4-2. 08011 Barcelona. Telèfon: (93) 451 03 75 i 323 00 71. Fax: (93) 323 35 41.

REDACCIÓ DE MALLORCA: Plaça del Mercat, 4, 4rt. B. 07001 Palma de Mallorca. Telèfon i Fax: (971) 72 07 63.

EDITA: Edicions del País Valencià, SA.
EDITOR: Eliseu Climent.

DIRECTORA: Assumpció Maresma.

CAP DE REDACCIÓ: Joan Vila i Triadó.

REDACCIÓ DE VALÈNCIA: Miquel Albero-la, Vicent Lafora, Joan Morales, Ignasi Pellicer, Jordi Sebastià, Rafa Gil (*Fotògraf*) i Lola Carrasco (*Secretària de redacció*).

REDACCIÓ DE BARCELONA: Oriol Malló, Pere Martí, Eduard Voltas i Mercè Montoliu (*Secretària de redacció*).

REDACCIÓ DE PALMA: Miquel Payeras.

CORRESPONSALS: Francesc Robert (Andorra), Pere Codonyan (Perpinyà).

RÚBRIQUES: Jordi Ballo, Ramon Barnils, Pere Calders, Fabià Estapé, Vicent Partal, J. J. Pérez Benlloch, Ferran Torrent.

COL·LABORADORS: E. Aguilera, J. Alandes, S. Alcalà, A. Alfaro, F. M. Anton, L. Bonada, F. Bueno, F. de P. Burguera, X. Bussé, J. A. Benach, F. Caballero, R. de la Calle, A. Castel, E. T. Climent, J. Comellas, A. Cort, S. Cucurella, M. Domínguez, X. Duran, M. Ferrando, L. Ferri, V. Franch, X. Fuster, C. Gàmez, J. L. Guarner, D. P. Grau, A. Guasch, J. M. Jativa, J. M. Lloró, J. Marí, X. Mínguez, J. F. Mira, J. Morell, J. M. Oleaque, M. Ollé, T. Picazo, M. Porta Perales, P. Quintana, A. Reig, J. Reus, M. Serra, J. L. Sirera, M. Soler, M. Vicent, E. Vizcarra.

COL·LABORADORS GRÀFICS: S. Llosa, D. Orrit i C. Puértolas.

ARXIU: Jesús Prats (Fotografia), Rosa Serrano (Documentació).

PUBLICITAT I PROMOCIÓ: Franal, Associats. València. Tel. (96) 351 05 80.

Molas-Batalla. Aribau, 15. 08011 Barcelona. Tels.: (93) 4532031-4533210. Fax: (93) 4531408.

SUBSCRIPCIONS: Xelo Tortosa.

PRODUCCIÓ: Josep Agustí i Jem Cabanes (Correcció lingüística), Lina Casanovas (Maquetació), Rosanna Puchades (Textos).

DISSENY DE PORTADA I GRÀFICS: Víctor Navarro.

TRACTAMENT ELECTRÒNIC D'IMATGES: Eina Edicions, SL.

FOTOMECÀNICA: Anón.

IMPRESSIÓ: Rivadeneyra, SA.

DIPÒSIT LEGAL: V-853-1984.

Cap part d'aquesta publicació pot ser reproduïda per cap mitjà, ja siga mecànic, fotogràfic, electrònic, magnètic, de fotocòpia, o qualsevol altre, sense permís de l'editor.

Aprenents de Milosevic

No cal dramatitzar. Però sí que cal alarmar-se. L'atac desenfrenat llançat amb qualsevol excusa contra "els catalans" aquestes darreres setmanes, no és una declaració de guerra ni cap crida al colp d'estat. Sortosament. Cal interpretar-lo més en l'estricta visió de totes les maniobres que es pugen fer per a desestabilitzar el govern socialista. Es busca obertament lligar de mans el govern González. Però, alhora, resulta alarmant que l'arma més preuada per a aconseguir-ho siga carregar contra el catalanisme.

No és que siga cap novetat. Però això tampoc no reconforta. Podem recordar que la insurrecció franquista o el colp d'estat de Tejero i Milans van tenir entre els seus orígens més mobilitzadors la possibilitat que l'estat espanyol no s'entenguera segons la idea unitària i unitarista emanada des del nacionalisme espanyol. Podem ser conscients que, passats quinze anys i escaig de democràcia i autonomia, l'Espanya profunda continua ignorant què pensem, volem o tenim els ciutadans, formalment espanyols, de les nostres tres autonomies. I podem no dubtar que un dels dèficits més notables del nacionalisme català ha estat precisament la seua incapacitat de fer pedagogia en una Espanya absolutament tancada. (I absolutament tancada, en bona part, perquè els seus intel·lectuals i els seus mitjans de comunicació no volen mirar més enllà del seu nas. O del seu melic. Joan Fuster ho explicava ben explicat en aquell llibretó d'Ediciones Península que es titulava *Contra Unamuno y los demás*).

Però, dit això, hi ha, segurament, quatre reflexions bàsiques a fer, des del nostre camp. Primera: vist des dels Països Catalans fa por el grau d'imaduresa i la virulència primitiva que destil·len persones que haurien de tenir un mínim de serenor pel que fa als grans temes d'estat. Que es pugen estimular els sentiments més baixos i innobles d'una manera tan alegre diu molt poc en favor d'una certa classe

política i intel·lectual espanyola. I alerta: els aprenents de Milosevic, si aconseguixen graduar-se, acaben fent tant de mal al propi país com al fantasma sobre el qual projecten les seues al·lucinacions.

Segona: no tots són iguals. No cal dir-ho. Ni allà ni ací. Poc favor ens faríem a nosaltres mateixos si caiguérem en la provocació i passàrem a considerar com a automàtics contraris els immigrants, així en bloc. O els espanyols, així en bloc. Però també és una evidència que les veus que, des de fora, haurien de ser comprensives amb

nosaltres han parlat molt baixet o han callat. El seu silenci pot ser, molt lògicament, motivat per la desgana d'haver d'entrar a debat amb uns personatges que renunciïn al debat civilitzat. Però no està de més reclamar-los que parlen. Per ells, per a no deixar el seu país sumit en una discussió de baixa qualitat. I per nosaltres, per a evitar la sensació que tots són uns.

Tercera: cal mantenir el cap clar. Vivim en un país on, dels deus milions d'habitants, potser quatre no són directament nacionals. El que no vol dir que no vulguen ser-ho o que no puguen ser-ho. Per nosaltres no és bufar i fer ampolles. Ens hi juguem molt i si la crispació creix podríem escaldar-nos. Però, alhora, si tenim por ens acabarem de cremar del tot. L'acord, tan ampli com siga possible, s'imposa. I en aquest sentit reconforta haver llegit i escoltat conciutadans nostres, poc sospitosos de nacionalisme radical, mantenint postures de principi coherents amb les necessitats del país. Potser aquest seria un efecte bumerang inesperat per als instigadors de la campanya.

Quarta i final: el debat ha tingut la virtut, almenys, de fer baixar els responsables de la política lingüística dels núvols. Han dit clarament la veritat: en el tros de país nostre que és administrativament espanyol no es pot viure en català.

